

Sarpsfoss Limited
Postboks 162
1701 SARPSBORG

Vår dato: 04.02.2020
Vår ref.: 201907609-4
Arkiv: 311
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Vegard Rønning Dahlen
22959396/verd@nve.no

Eablering av nytt aggregat ved Sarpsfossen, Sarpsborg kommune, Østfold - tiltaket er vurdert ikke konsesjonspliktig

Vi viser til melding av 04.07.2019 om ombygging av eksisterende pumpestasjon til generatordrift. NVE skal på bakgrunn av opplysningene i meldingen avgjøre om utbyggingen medfører slike skader eller ulemper for allmenne interesser at tiltaket må ha konsesjon etter vannressursloven § 8.

Orientering om tiltaket

Sarpsfoss Limited eier og driver Borregaard kraftverk i Sarpsfossen i Glomma. I tilknytning til kraftverket ligger det en gammel pumpestasjon som er aktuell for ombygging til generatordrift. Pumpestasjonen ble etablert i 1954 for å forsyne Borregaard fabrikk med råvann til fabrikkens vannverk. Stasjonen var intakt for råvannsforsyning helt frem til 2004. Vannforbruket til pumpestasjonen var 14 m³/s. Inntaket til pumpestasjonen ligger noe oppstrøms nåværende kraftverksinntak på Sarpsfoss Ltd. sin eiendom.

Det er ønsket å bygge om pumpestasjonen til generatordrift. Tiltaket vil i stor grad gjenbruke eksisterende bygg og infrastruktur. I forbindelse med ombyggingen vil rørgaten skiftes ut og pumpedelene erstattes med to generatorer.

Dimensjonerende vannføring for stasjonens turbinaggregat vil være 17,5 m³/s. Hver av turbinene vil ha en slukeevne på 8,75 m³/s. Dette tilsvarer en total økning i vannforbruket på 3,5 m³/s. Fallet i Sarpsfossen benyttes fra før i Borregaard og Hafslund kraftverk. Kraftverkernes samlede slukeevne i Sarpsfossen vil med dette tiltaket øke fra 945 m³/s til 962,5 m³/s. Tiltaket vil ikke endre reguleringen i vassdraget. Samlet ytelse fra de to aggregatene vil være 2,86 MW. Estimert produksjon er 12 GWh/år.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Høring

Meldingen er sendt Sarpsborg kommune, Østfold fylkeskommune og Fylkesmannen i Oslo og Viken på høring. Dette anses tilstrekkelig for meldinger. NVE har mottatt uttalelse fra Sarpsborg kommune i brev av 25.11.2019:

«Sarpsborg Ltd. søker om å gjenbruke pumpestasjon og vannvei til generatordrift. Tiltaket vil ikke innebære inngrep utover fjerning og oppgradering av anleggsinstallasjoner.

Pumpestasjonen var intakt for råvannsforsyning helt frem til år 2004, og vannforbruket til de to turbinpumpene i pumpestasjonen var 14m³/s.

Dimensjonerende vannføring for to turbinaggregat vil være 17,5 m³/s, noe høyere enn tidligere råvannsforbruk i pumpestasjonen. Det oppgis fra søker at tiltaket ikke vil ha praktisk betydning for vannføringsforhold i Sarpsfossen.

Siden pumpestasjonen ikke har vært i bruk siden 2004, vil den reelle reduksjonen i vannføring ved utbygging til generatordrift være 17,5 m³/s. Det bør undersøkes om en slik reduksjon i vannføring kan ha betydning for vannføringsforhold i Sarpsfossen under lavvannsføring.

Økologisk tilstand i Glomma nedstrøms Sarpsfossen er i henhold til vanddirektivets klassifiseringskriterier ansett som dårlig. Det er flere faktorer som bidrar til dårlig økologisk tilstand, og blant disse er hydrologiske endringer grunnet vannføringsendringer. Nedstrøms fossen fører driftsstans i eksisterende kraftverk til rask endring av vannstand og tørrlegging og stranding av lakseunger(evt. rogn).

Det må sikres at ytterligere uttak av vann til generatordrift oppstrøms fossen ikke fører til en akselerering av habitatsendringene nedstrøms fossen.»

NVEs vurdering

NVE skal vurdere om ombygging av pumpestasjon ved Borregaard kraftverk til generatordrift kan medføre nevneverdig skade eller ulempe for allmenne interesser, slik at det vil være nødvendig med konsesjon etter vannressursloven § 8.

Ombygging av pumpestasjonen vil medføre en økning i Borregaard kraftverks totale slukeevne fra dagens 945 m³/s til 962,5 m³/s. Slik tiltakshaver beskriver er denne økningen i kraftverkets slukeevne ikke ventet å ha noen nevneverdig innvirkning på Sarpsfossens vannføringsforhold, og tiltaket vil ikke endre reguleringen i vassdraget. Det er forekomster av laks og ål nedstrøms Sarpsfossen. Sarpsborg kommune skriver i sin uttalelse at driftsstans i eksisterende kraftverk kan føre til rask endring av vannstand og tørrlegging og stranding av lakseunger og rogn. I Vann-Nett (07.01.2020) er det kommentert at det nå er sjeldnere at dette skjer og at det er et økt fokus på å unngå raske vannstandsendringer. NVE forutsetter at vannføringsforhold og regulering ikke vesentlig endres, slik det er beskrevet i tiltaksbeskrivelsen, slik at fiskens gyte- og oppvekstområder ivaretas i fremtiden.

I vurderingen av tiltakets innvirkning på allmenne interesser er det gjort søk i relevante databaser som Artskart, Naturbase og Askeladden den 07.01.2020. NVE mener kravet til kunnskapsgrunnlag, jf. naturmangfoldloven § 8, er oppfylt med informasjon fra søker, søk i databaser og informasjon fra høringsuttalelser. Vi vurderer det som lite sannsynlig at interesser knyttet til biologisk mangfold blir nevneverdig påvirket av tiltaket. Tiltaket vil ikke medføre noen inngrep utenfor eksisterende stasjon og det er dermed ikke ventet noen innvirkninger på landskapsbildet, friluftsliv og kulturminner.

NVEs vedtak

Med hjemmel i vannressursloven § 18 og delegering til NVE fra Olje- og energidepartementet av 19. desember 2000, vedtar NVE at tiltaket ikke trenger konsesjon etter vannressursloven § 8.

Vedtaket forutsetter at tiltaket gjennomføres i samsvar med framlagte planer. Dersom planene endres, bør tiltaket vurderes på nytt. Iverksetting av konsesjonspliktig tiltak uten nødvendig konsesjon er straffbart etter vannressursloven § 63.

Vi gjør oppmerksom på at selv om tiltaket ikke er konsesjonspliktig etter vannressursloven, gjelder aktsomhetsregelen i vannressursloven § 5 og vannressursloven § 41 om nedlegging av vassdragsanlegg.

Dette vedtaket har en gyldighet på fem år. NVE anbefaler at saken legges frem for NVE for ny vurdering hvis tiltaket ønskes realisert etter dette tidsrom.

Videre saksbehandling

NVEs konklusjon bygger på de opplysningene som er gitt i meldingen av 04.07.2019. Ved endringer i planene bør ny melding sendes, slik at NVE kan vurdere konsesjonsplikten på nytt. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta el-sertifikater, jf. forskrift om elsertifikater § 9, 2. ledd, bokstav a.

Vi understreker at dette vedtaket ikke gir tillatelse til bygging. Tiltakshaver må selv ta kontakt med kommunen for nødvendige avklaringer og for å få de nødvendige tillatelser.

Videre gjør vi oppmerksom på at tiltakshaver selv må avklare forholdene til de private interessene som eventuelt blir berørt som følge av tiltaket. NVE vurderer ikke de privatrettslige forholdene.

NVE har ikke vurdert om det er ledig nettkapasitet på alle spenningsnivå. Det er tiltakshavers eget ansvar å sørge for nødvendige avklaringer. Vi anbefaler at det tas kontakt med lokal områdekonsesjonær for slik avklaring.

Har kraftverket en merkeytelse over eller lik 100 kVA, gjør vi oppmerksom på krav om forbruksavgift på elektrisk kraft, se rundskriv om dette på www.toll.no. Rundskrivet kan også fås på nærmeste tollsted.

Igangsetting av kraftverk skal meldes inn via Altinn på <https://www.altinn.no/> (*Melding om idriftsettelse nye vannkraftverk eller opprustings- og utvidelsestiltak i eksisterende kraftverk, NVE-0018*).

Om klage og klagerett

Klageberettigede kan klage på denne avgjørelsen til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunktet underretningen er kommet fram til partene, jf. forvaltningslovens kapittel VI. Klageretten er begrenset til parter (grunneiere, rettighetshavere og konsesjonssøker) og andre med rettslig klageinteresse (hovedsakelig organisasjoner som representerer berørte interesser).

En klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
direktør

Gry Berg
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg: Orientering til kommunen

Kopi til:

FYLKESMANNEN I OSLO OG VIKEN
Sarpsborg kommune
VIKEN FYLKESKOMMUNE